

ویژه کارکنان شهرداری‌ها، دهیاری‌ها و شوراهای اسلامی شهر و روستا

مدیریت و کاشت چمن

تعریف کلی چمن

اصطلاح چمن به طور عمومی Turf grass است که شامل نباتاتی هستند که به عنوان پوشش دائمی سطح خاک استفاده می‌شود و دامنه بالایی از کاربردها شامل علوفه ای، ورزشی، تزیینی و ... را دارد. اما لغت مناسب برای چمن‌هایی که مصارف زینتی دارند Lawn است که یک فضای سبز پوشیده از گیاهان علفی به همراه ریشه و ریزوم‌های قسمت بالای خاک است که معمولاً "قابلیت چمن زنی و همچنین تحمل راه رفتن بر روی چمن را داشته باشد.. اصطلاح چمن Green: معمولا زمین‌های مثل زمین‌های گلف(خیلی صاف هستند).

اصطلاح چمن بریدنی: Sodding (چمن فرش).حالتی که چمن را از روی زمین برش داده و در جاهی دیگر کشت می‌کنند که سه حالت دارد:

۱- Blocks : چمن را با خاک از زمین بر می‌دارند.

۲- حالت مربعی: Squares چمن را به حالت مربعی بر می‌دارند.

۳- Strips : که چمن را به حالت نوار یا موکتی بر می‌دارند .

تاریخچه چمن

احداث چمن اولین بار در ایران و سپس در باغات یونان و رم در زمان قبل از میلاد مسیح بوده است. قدیمی ترین تصویر چمن کاری مربوط به سال ۱۳۰۰ میلادی می باشد. در کتاب گل‌های سرخ رومی مربوط به قرون وسطی توضیحاتی در زمینه چمن آمده است. اینطور که از منابع بر می آید چمن در ترکیب با گیاهان قد کوتاه مثل پیچ تلگرافی ، پامچال ، گل میخک و غیره کشت می شده است.

با پیشرفت جامعه بشری و به وجود آمدن شهرها لزوم ایجاد فضای سبز شهری به وجود آمد و کشت های وسیع چمن صورت گرفت. با ورود چمن به زمین های ورزشی چمن زینتی و چمن ورزشی از هم جدا شدند.

اولین ماشین چمن زنی اولین بار توسط یک انگلیسی به نام ادوین بادینگ (Edwin Beard Buddin) در یکی از شهرهای انگلستان در سال ۱۳۹۰ میلادی ساخته شد.

اولین تحقیقات در زمینه چمن :

- آقای **Jhon rea** در سال ۱۶۶۵ میلادی در زمینه انتخاب بهترین رقم چمن و طرز سرزنی آن تحقیقاتی انجام داد.
- آقای **W.j.bed** در سال ۱۸۸۰ میلادی در ایالت میشیگان آمریکا تحقیقاتی در مورد انواع چمن گرامینه (خانواده گندمیان) انجام داد.

- در ایستگاه **Rod Island** در سال ۱۸۹۰ م. آقای **Kingsion** در زمینه ارقام چمن تحقیقاتی انجام داد.
- در بخش کشاورزی آمریکا در سال ۱۹۰۸ م. در زمینه بررسی و شناسایی چندین رقم چمن و معرفی بهترین ارقام چمن برای محیط‌های ورزشی انجام شد.

- در دانشگاه کالیفرنیا در سال ۱۹۲۱ م. مجموعه پلات‌های آزمایشی جهت بررسی خصوصیات کمی و کیفی چند رقم چمن طراحی و به مرحله اجرا درآمد.

در ایران با ورود اولین بذرهای چمن خارجی تحول عظیمی در کاشت و نگهداری و کاربرد چمن در کشور به وجود آمد. اولین بار در منطقه یارند در استان مرکزی اقدام به کشت و بذریگیری از یک نوع چمن از خانواده گندمیان و از جنس لولبوم گردید و به تدریج این چمن به **چمن یارندی** مشهور شد.

اهمیت چمن

چمن‌ها نباتاتی هستند از خانواده گرامینه یا پوآسه. با رنگ سبز خوشایند و زیبا که در تمام پارک‌ها و فضای سبز میادین و بلوارها از آن استفاده می‌شود. با توجه به محسناتی که این نباتات دارند به عنوان یک نبات پوششی برای پوشش خاک مخصوصا در سطوح وسیع و برای داشتن پوشش سبز در مدت زمان کوتاه کاربرد زیادی دارد. از جمله محسنات آن را موارد زیر شامل می‌شود:

۱- قدرت پوششی آنها (در مدت زمان کوتاه) زیاد است.

۲- معمولا در دماهای خیلی پایین هم رشد می‌کنند.

۳- در مدت بسیار کم رشد می‌کنند و دارای دوام و عمر طولانی هستند.

۴- معمولا قدرت رشد و ترمیم مجدد پس از چیدن و یا پا خوردن و یا چرا دارند.

از چمن‌های طبیعی که به طور وسیع در چمن‌زارها و مرغزارها موجودند هم به عنوان پوشش گیاهی به منظور جلوگیری از تخریب و فرسایش خاک و هم به عنوان یک منبع غذایی جهت تأمین علوفه استفاده می‌شود ولی در چمن‌کاری دست کاشت که بیشتر جنبه زینتی دارد از این نباتات برای ایجاد و گسترش سطوح سبز استفاده می‌شود و هیچ نبات دیگری هم از نظر زیبایی و هم از نظر قدرت رشد و مقاومت در برابر برخی از عوامل از قبیل پاخوری، تحمل چمن‌های مختلف، قدرت ترمیم و رشد مجدد و قابلیت رشد و توسعه و پوشش نمی‌تواند جایگزین چمن باشد و بر همین اساس امروزه در احداث و گسترش فضای سبز، چمن کاربرد زیادی دارد. به طور خلاصه اهمیت چمن را می‌توان چنین شرح داد :

۱- ایجاد پوشش سبز با کمترین هزینه در سطوح وسیع و در مدت زمان کوتاه برای اهداف مختلف.

- ۲- جلوگیری از فرسایش خاک ، زیرا نباتات چمن به علت دارا بودن سیستم ریشه‌ای مخصوص ، از فرسایش بادی و آبی خاک جلوگیری نموده و همچنین باعث کاهش تبخیر آب از سطح زمین می‌شود. (ریشه‌های فشرده و تور مانند در هم فرو می‌روند که این یکی از کاربردها برای جلوگیری از فرسایش خاک است).
- ۳- در جلوگیری از آلودگی‌های محیط زیست نقش بسیار مهمی دارند چون مانند سایر نباتات ذرات سمی و مضر معلق را از محیط می‌گیرد و اکسیژن خالص به محیط پی می‌دهد.
- ۴- در اکثر فرودگاهها و گذرگاهها از این نبات چمنی استفاده می‌شود زیرا بعضی معتقدند که وجود چمن ، مقدار گرد و خاک هوا را کاهش داده ، این عمل می‌تواند در افزایش عمر هواپیماها بسیار مؤثر باشد.
- ۵- چمن باعث تلطیف و مطبوع شدن هوا می‌شود و در تابستان در کاهش دمای محیط مؤثر است.
- ۶- محل‌هایی که چمنکاری گردیده‌اند به علت متصاعد شدن اکسیژن از نباتات چمنی ، دارای هوای مطبوعی هستند.
- ۷- چمن در نفوذ آب و هوا به اطراف ریشه درختان و درختچه‌ها کمک زیادی نموده ، به طوری که درختچه‌های کاشته شده در وسط چمن کاری‌ها در مقایسه با مکان‌های دیگر از رشد و شادابی و طراوت بیشتری برخوردار می‌باشد. (توصیه می‌شود چمن‌ها در فاصله‌ای به شعاع ۶۰-۵۰ cm یا بیشتر از درخت کاشته شوند تا در رقابت با ریشه درخت آب مورد نیاز ریشه درخت را نقصان نبخشند).
- ۸- چمن در فعالیت بسیاری از میکروارگانیسم‌های خاک نقش مهمی را بازی می‌کنند.

